

**PRILOZI ZA ORIJENTALNU FILOLOGIJU 59/2009., Sarajevo :
Orientalni institut u Sarajevu, 2010. - 316 str.**

U godini kada se obilježava šezdesetgodišnjica postojanja i rada Orijentalnog instituta u Sarajevu objavljuje se i 59. broj časopisa *Prilozi za orijentalnu filologiju*. I ovaj broj slijedi principe po kojima je časopis prepoznatljiv u zemlji i svijetu i zahvaljujući kojima je referiran u online bazama podataka CEEOL u Evropi i EBSCO u Sjedinjenim Američkim Državama. Njegova osnovna karakteristika jesu originalni istraživački radovi bazirani na primarnim izvorima, prvenstveno rukopisnoj i arhivskoj građi, uz korištenje relevantne i pouzdane literature. Radovi su raspoređeni u skladu s uobičajenom podjelom u naučnim časopisima.

Na početku ovog broja časopisa je *In memoriam – Prof. Salih Trako (1924-2010)*, u kojem je Fehim Nametak podsjetio na životni put i istraživački rad ovog dugogodišnjeg saradnika Orijentalnog instituta, u kojem je proveo 35 godina i ostavio vrijedne i zapažene rezultate.

Izvorni naučni radovi obuhvataju oblasti *Filologija*, podijeljenu na *Jezik* i *Književnost*, a u ovom broju su objavljeni jedan rad iz jezika i četiri iz književnosti.

Rad iz jezika pisan je na engleskom jeziku, a nosi naslov *Linguostylistic approach to qasidas by Ahmad Khatem Aqowalizade*. U njemu autorica Sabaheta Gačanin, na primjeru dviju kasida na perzijskom jeziku pjesnika Ahmeda Hatema Bjelopoljača, istražuje korištene stilske figure i njihovu stilmatičnost, prateći strukturu kasida na fonostilističkom, morfostilističkom, sintakso-stilističkom i leksiko-stilističkom nivou.

Radovi koji se odnose na široko područje književnosti pokazuju raznolikost tema koje i inače nalazimo u časopisu *Prilozi za orijentalnu filologiju*. U ovom broju se ona ogleda kroz temu rada Dželile Babović *Recepcija književnoestetskih vrijednosti Kur'ana u savremenoj bosanskohercegovačkoj književnoj kritici*, u kojem autorica, na bazi prijevoda Kur'ana Enesa Karića i Esada Durakovića, kao i još nekoliko radova ovih i drugih autora, ističe pomjeranja u recepciji kur'anskog teksta s isključivo ideolojske dimenzije ka potenciranju njegovih estetskih i stilskih odlika, dok se, s druge strane, u radu Dženite Karić govori o *Fenomenu palestinskog postkolonijalnog romana i novele u arapskoj književnosti*, i ukazuje na njegove specifičnosti, umjetnički potencijal i otvorenost različitim kritičkim pristupima.

Druga dva rada odnose se na književno stvaralaštvo Bošnjaka na orijentalnim jezicima. U središtu interesovanja Mirze Sarajkića ponovo je Ahmed

Hatem Bjelopoljak, ali tema ovog rada su pjesnikovi gazeli na arapskom jeziku. Pod naslovom *Lirski ciklus Ahmeda Hatema Bjelopoljaka ili poetska arabeska vječne Ljubavi* autor analizira poetiku arabeske u Hatemovim gazelima kao mikrostrukturama ali i njihovu makrostrukturu, tj. lirski ciklus, te zaključuje kako se Hatemov poetski tekst u cjelini doima kao jedinstvena poetska arabeska vječne Ljubavi. Na primjeru epa *Ljepota i srce* Ahmeda Valija Novopazarca i *Muradname* Derviš-paše Bajzidagića Adnan Kadrić govori *O onomasiološko-mističkoj konceptualizaciji poezije Bošnjaka na orijentalnim jezicima*, povremeno ilustrujući svoje analize primjerima konceptualizacije puta spoznaje u narativnoj tesavufskoj književnosti i shematskim prikazima „narativne linije“ mističke narativne poeme.

Oblast *Historija i diplomatika* u ovom broju predstavljaju dva rada. Dok je rad Hatidže Čar-Drnda *Nahija Ljubović u 15. i 16. stoljeću* zasnovan isključivo na podacima iz osmanskih izvora tog vremena, posebno katastarskih popisa Hercegovačkog sandžaka iz 1477. i 1540. godine, na osnovu kojih se prati historijat zatečenog vlašskog stanovništva ove nahije nakon uspostave osmanske vlasti, dotle rad Nenada Filipovića pod intrigantnim naslovom *Lady Mary Wortley Montagu i Ahmed-beg od Kumodraža* svojim sadržajem donekle izlazi iz okvira podjele radova u oblast historije i diplomatike. U njemu autor koristi pisma lady Mary Wortly Montagu, supruge engleskog diplomate u Istanbulu, kao prvorazredan i pouzdan izvor o životu u osmanskom Beogradu početkom 18. stoljeća, kada ona boravi u kući lokalnog aristokrate i intelektualca Ahmed-bega od Kumodraža. Rad se doima kao mješavina diplomatske historije (iako autor navodi da u nju ne spada) i epistografske književnosti, mješavina u kojoj pisma lady Mary ocrtavaju realnost života u Osmanskom carstvu i nude, kako kaže autor, „pouzdanu podatke i oštromne opservacije koje je moguće razdvojiti od tendencioznog ideologizovanog narativa“. Rad obiluje napomenama, kojih je čak daleko više nego samog teksta i koje premašuju standardne fusnote rada iz historije (ili bilo koje druge oblasti), te predstavljaju prave male eseje o ličnostima, porodicama, običajima, filozofiji, religiji, intelektualnom životu, kontaktima itd., pa bi bilo najprimjerenije da se ovaj rad označi kao rad iz „historije kulture“.

Pod jednostavnim nazivom *Prilozi* u časopisu se često javljaju obimom kraći, ali sadržajno vrijedni tekstovi koji na bazi izvornog materijala oslikavaju pojedine događaje ili ličnosti iz naše kulturne historije. Tako je autor Haso Popara u prilogu pod naslovom *Ko je al-Muhāğir ad-Dāğistānī, prepisivač Mushafa Fadil-paše Šerifovića?*, upoređivanjem prepisivačevih bilježaka i drugih dostupnih izvora i literature, utvrdio puno ime i porijeklo prepisivača rukopisa Kur'ana koji je Fadil-paša Šerifović uvakufio za Gazi Husrev-begovu džamiju i biblioteku i koji je danas poznat kao Mushaf Fadil-paše Šerifovi-

ća, a Alma Omanović-Veladžić pod naslovom *Hasećija Mehmed Memiš-aga Mačković i sarajevska svakodnevnica* predočila podatke i zabilješke koje je o ovom sarajevskom vakifu i predvodniku bosanske vojske u brojnim vojnim pohodima pronašla u rukopisima Bašeskijinog *Ljetopisa*, Kadićeve *Hronike* i Muvekkitove *Historije Bosne*.

U rubrici *Bibliografije* u ovom broju je Madžida Mašić pripremila *Pregled izdanja Orijentalnog instituta 1998-2009, s bibliografijom radova u POF-u 46-58*, rađen po sistemu uspostavljenom u ranije objavljenim bibliografijama izdanja Instituta i radova u POF-u, u kojima su obuhvaćeni radovi iz brojeva 1-24 (Bisera Nurudinović), 25-34 (Svetlana Milić) i 35-45 (Sabaheta Gačanin).

U *Bibliografiji radova Saliha Trake*, koju je priredila Mubera Bavčić, predstavljeni su oni rezultati njegovog rada na izučavanju pisanog naslijeđa Bosne u kojima se on pojavljuje kao autor ili koautor. Međutim oni su mnogo bogatiji nego što to pokazuje ova bibliografija, jer su utkani u bibliografije brojnih i starijih i mlađih saradnika s kojima je rado i kojima je uz osmjeh pomagao u iščitavanju teško čitljivih rukopisa i dokumenata.

Na kraju časopisa, kao i obično, nalaze se *Ocjene i prikazi*. U ovom broju doneseni su prikazi dvanaest knjiga objavljenih u posljednje vrijeme u zemlji i svijetu koje svojim sadržajem pripadaju oblastima kojima se bave istraživači u Orijentalnom institutu.

Lejla Gazić